

6. Habani, I.I. (2023). Osnovni elementy advokat-s'koho samovryaduvannya, yak odyn iz vydiv rehulyuvannya advokatury v Ukraini [The main elements of lawyer self-government, as one of the types of regulation of the bar in Ukraine]. *Analitichno-porivnyal'ne pravoznavstvo*. № 4. S. 529 -532.

7. Arakelyan, M.R. (2014). Instytut advokatury v pravozakhysniy systemi Ukrainy: teoretyko-pravovyy aspekt [Institute of Advocacy in the Human Rights System of Ukraine: Theoretical and Legal Aspect]: monohrafiya. Odesa: Feniks, 282 s.

8. Stakhyra, H.M. (2014). Pravove rehulyuvannya advokat-s'koyi diyal'nosti za zakonodavstvom Ukrainy ta Pol'shchi: porivnyal'no-pravovyy aspekt [Legal regulation of advocacy under the legislation of Ukraine and Poland: comparative legal aspect]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya Pravo*. Vyp. 27. Tom 3. S. 156-159.

Стаття надійшла до редакції 21.11.2024

УДК 342.9:347.78-795

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-17-120-124

Бовкунов Вячеслав,

аспірант інституту Науково-дослідного інституту публічного права

bovkynov@gmail.com

ORCID ID: 0009-0006-8205-9074

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ ЛУДОМАНІЇ ТА ГЕМБЛІНГУ СЕРЕД МОЛОДІ

Лудоманія, або ігрова залежність, є однією з найгостріших соціальних проблем сучасності, що особливо актуалізується серед молоді через її вразливість до зовнішніх впливів. Розвиток цифрових технологій та легкий доступ до азартних ігор через інтернет значно посилили поширення цього явища. У сучасних умовах це стає не лише індивідуальною проблемою, а й питанням державної безпеки, враховуючи його наслідки для психічного та соціального здоров'я населення.

Воєнний час створює додаткові ризики, які стимулюють зростання залежності серед молоді. Психологічний стрес, економічна нестабільність та соціальна невизначеність підштовхують молодь до пошуку швидкого заробітку або способів зняття напруги, де азартні ігри виступають як доступний, хоча і руйнівний, механізм. Втрата соціальних орієнтирів і нестача підтримки лише поглиблюють цю проблему, створюючи передумови для її масового поширення.

Зауважимо, що існуючі адміністративно-правові механізми регулювання лудоманії залишаються недостатньо ефективними. В умовах воєнного стану загальна увага до питань регулювання гемблінгу часто знижується, що дозволяє операторам азартних ігор розширювати свою діяльність без належного контролю. Особливе занепокоєння викликає недостатній рівень моніторингу онлайн-платформ, які стають основним осередком залежності серед молоді.

Відсутність комплексної державної політики, спрямованої на профілактику лудоманії, зокрема серед молоді, ускладнює боротьбу з цим явищем. Недостатньо розвинені освітні програми, які могли б підвищити обізнаність про небезпеку азартних ігор, та слабкі правові санкції щодо порушень у сфері гемблінгу вимагають термінового перегляду. Усе це вказує на необхідність вдосконалення правового регулювання та впровадження сучасних підходів до боротьби з цією залежністю.

Таким чином, дослідження адміністративно-правових засобів протидії лудоманії серед молоді в умовах воєнного часу є надзвичайно актуальним. Аналіз і вдосконалення нормативно-правової бази, розробка превентивних заходів, а також посилення державного контролю за діяльністю операторів азартних ігор є ключовими напрямками, які потребують наукового опрацювання.

Ключові слова: лудоманія, гемблінг, молодь, адміністративно-правове регулювання, воєнний час, залежність, профілактика, державна політика, правовий контроль, онлайн-гемблінг, моніторинг, соціальні ризики, нормативно-правова база, азартні ігри, правові механізми.

Bovkunov V. ADMINISTRATIVE AND LEGAL MEASURES TO COMBAT GAMBLING AND GAMBLING AMONG YOUTH

Ludomania, or gambling addiction, is one of the most acute social problems of modernity, which becomes particularly relevant among young people due to their vulnerability to external influences. The development of digital technologies and easy access to gambling through the internet have significantly intensified the spread of this phenomenon. In modern conditions, this issue becomes not only an individual problem but also a matter of national security, given its consequences for the psychological and social health of the population.

The wartime period creates additional risks that stimulate the growth of addiction among young people. Psychological stress, economic instability, and social uncertainty push young individuals towards seeking quick earnings or ways to relieve stress, with gambling acting as an accessible yet destructive mechanism. The loss of social orientation and lack of support only exacerbate this issue, creating prerequisites for its mass proliferation.

It should be noted that the existing administrative and legal mechanisms for regulating ludomania remain insufficiently effective. During martial law, general attention to issues of gambling regulation often decreases, allowing gambling operators to

expand their activities without proper oversight. Of particular concern is the inadequate level of monitoring of online platforms, which have become the primary hotspot for addiction among young people.

The absence of a comprehensive state policy aimed at the prevention of ludomania, particularly among the youth, complicates the fight against this phenomenon. Underdeveloped educational programs, which could raise awareness about the dangers of gambling, along with weak legal sanctions for violations in the gambling sector, require urgent review. All of this underscores the need to improve legal regulation and implement modern approaches to combat this addiction.

Thus, the study of administrative and legal measures to counteract ludomania among young people during wartime is of critical importance. The analysis and improvement of the regulatory framework, the development of preventive measures, and the strengthening of state control over the activities of gambling operators are key directions that require scholarly attention.

Key words: ludomania, gambling, youth, administrative and legal regulation, wartime, addiction, prevention, state policy, legal control, online gambling, monitoring, social risks, regulatory framework, gambling games, legal mechanisms.

Постановка проблеми. Лудоманія, або ігрова залежність, є багатогранною проблемою, яка охоплює економічні, соціальні та правові аспекти. У сучасних умовах, коли доступ до азартних ігор став максимально спрощеним через розвиток цифрових платформ, молодь опиняється у зоні підвищеного ризику. Военний час створює додаткові передумови для поширення цього явища: психологічна напруженість, невизначеність майбутнього та відсутність належної соціальної підтримки сприяють тому, що азартні ігри сприймаються як спосіб тимчасового вирішення проблем. Проте це лише поглиблює залежність, провокуючи негативні наслідки для особистості, сімейних стосунків і суспільства в цілому.

Незважаючи на наявність певних адміністративно-правових механізмів регулювання гемблінгу, вони не відповідають сучасним викликам. Недостатність контролю за діяльністю онлайн-операторів, відсутність дієвих санкцій, а також слабка просвітницька робота серед молоді значно ускладнюють боротьбу з лудоманією. Відсутність комплексного підходу до профілактики та регулювання цього явища не тільки ускладнює ситуацію, але й вказує на необхідність удосконалення правового забезпечення, що враховувало б реалії воєнного часу та специфіку сучасного гемблінгу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема залежності від азартних ігор часто розглядається у науковій площині через призму таких дисциплін, як психіатрія, психологія та педагогіка. Так, дослідження Н.М. Дідик, Г.Д. Золотової, А.М. Столяренко, В.Л. Підлубного, С.І. Табачнікова та О.С. Осуховської зосереджуються на аналізі поведінкових, емоційних і когнітивних аспектів цієї залежності. Вони детально розкривають механізми формування ігрової залежності, її вплив на психічне здоров'я особи та шляхи корекції цієї проблеми. Окремі дослідження, зокрема роботи Н.А. Лугіної та А. Китун, акцентують увагу на кримінально-правових аспектах ігрової залежності. Ці автори розглядають залежних осіб як потерпілих від злочинів, пов'язаних із незаконним гральним бізнесом, і аналізують цю проблему у контексті кримінального права, криминології та віктимології. Їхній підхід дозволяє оцінити ігрову залежність не лише як медико-психологічну проблему, але й як суспільно небезпечне явище. Праці Є.М. Харченко, Г.А. Пріб, Т.В. Синицької, О.В. Кюсевої, А.М. Чепурної та інших свідчать про багатовимірність проблематики ігрової залежності, яка охоплює різні галузі науки. Це підкреслює актуальність теми для сучасних досліджень та необхідність її подальшого вивчення у міждисциплінарному контексті.

Метою статті є аналіз адміністративно-правових механізмів протидії лудоманії серед молоді, визначення ефективності існуючих заходів у цій сфері, а також розробка пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правової бази та практичних підходів до запобігання ігровій залежності в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Легалізація азартних ігор у 2020 році стала важливим кроком для наповнення державного бюджету, зокрема через ліцензування діяльності операторів гемблінгу. Цей крок був реалізований завдяки ухваленню Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14 липня 2020 року № 768-IX [1]. Основною метою закону було створення легального ринку азартних ігор, що дозволило б зменшити обсяги нелегального гемблінгу та забезпечити значні надходження до державного бюджету. Легалізація азартних ігор швидко почала давати відчутні результати для державного бюджету. Так, у 2021 році, до початку повномасштабної війни, від діяльності операторів гемблінгу було отримано понад 1,7 мільярда гривень надходжень [2]. Це свідчило про високий потенціал цієї сфери у формуванні державного бюджету, адже новостворений легальний ринок почав не лише витіснити нелегальні заклади, але й залучати нових інвесторів. Ріст доходів супроводжувався відкриттям нових гральних закладів, що сприяло створенню додаткових робочих місць, особливо у великих містах. Проте повномасштабна війна, розпочата Росією у 2022 році, внесла свої корективи у функціонування галузі. Незважаючи на всі виклики, навіть в умовах воєнного стану оператори азартних ігор продовжують підтримувати економіку країни. За даними Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей (КРАІЛ), станом на жовтень 2022 року до державного бюджету надійшло 828 мільйонів гривень тільки від ліцензійних платежів [3]. Станом на 1 січня 2023 року надходження до державного бюджету від ліцензійних платежів у 2022 році становили 1 166 124,20 тис. грн.

Проте економічні переваги часто супроводжуються значними соціальними ризиками. Найгострішою проблемою залишається лудоманія, яка руйнує соціальні зв'язки, завдає шкоди психічному здоров'ю та негативно впливає на матеріальне становище сімей. Суспільство має ставити питання не лише про економічну вигоду від легалізації азартних ігор, а й про соціальну відповідальність бізнесу та ефективність

заходів, спрямованих на мінімізацію негативних наслідків цього явища.

Лудоманія визнана Всесвітньою організацією охорони здоров'я психічним розладом, що має значні соціальні наслідки. За визначенням, це патологічна залежність від азартних ігор, яка викликає серйозні порушення у поведінці. Як і наркоманія, лудоманія базується на прагненні до винагороди, що постійно підсилює ризикові дії. Симптоми цієї залежності включають відмову від основних життєвих потреб, агресію при спробах припинити гру, шахрайство чи крадіжки задля фінансування ставок. Лудоманія руйнує соціальні зв'язки, створює економічні труднощі для родин і призводить до втрати професійних навичок.

Лудоманія, або ігрова залежність, є серйозним психічним розладом, визнаним Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ). Вона характеризується патологічною пристрастю до азартних ігор, яка поступово виходить з-під контролю і стає домінуючою потребою в житті людини. За визначенням, лудоманія – це патологічна схильність до азартних ігор, що супроводжується постійною потребою брати участь у грі, незважаючи на усвідомлення негативних наслідків. Цей розлад належить до групи залежностей, подібних до наркоманії чи алкоголізму, оскільки заснований на прагненні до винагороди та постійній потребі в підсиленні емоційних відчуттів.

Лудоманію класифікують за різними критеріями. За форматом азартних ігор виділяють залежність від казино, онлайн-гемблінгу, спортивних ставок і лотерей. За ступенем тяжкості розрізняють соціальну залежність (початковий етап, коли людина ще контролює гру), проблемну залежність (часткова втрата контролю) та клінічну залежність (повна відсутність контролю, коли гра стає основною метою життя). Також лудоманія може бути фінансовою, коли людина прагне до швидкого збагачення або повернення втрачених коштів, або емоційною, коли азартні ігри слугують способом отримання гострих відчуттів або втечі від реальності.

Лудоманія має низку симптомів, що дозволяють ідентифікувати її. До них належать постійні думки про гру, неможливість контролювати час і витрати на азартні ігри, витрачання значних сум, які перевищують доходи, агресія при спробах обмежити гру, нехтування основними потребами, такими як харчування чи сон, ізоляція від соціального життя та втрата інтересу до інших видів діяльності. На більш серйозних стадіях спостерігається шахрайство чи крадіжки з метою отримання коштів для фінансування гри.

Наслідки лудоманії є вкрай руйнівними. На психологічному рівні це депресія, тривожність, почуття провини та ізоляція. Соціальні наслідки включають конфлікти в сім'ї, розриви стосунків і втрату соціальних зв'язків. Економічні наслідки проявляються у фінансових втратах, боргах, банкрутстві та матеріальній нестабільності. У важких випадках залежність призводить до вчинення злочинів, таких як шахрайство або крадіжки, з метою фінансування азартної діяльності.

Зазначені причини спонукали Україну до впровадження заходів, спрямованих на боротьбу з ігровою залежністю, серед яких важливе місце займає державна політика у сфері регулювання азартних ігор. Основна відповідальність за реалізацію цих заходів покладена на Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей (КРАЛІ), яка має забезпечити контроль за діяльністю операторів, дотримання законодавства та захист громадян від негативних наслідків азартних ігор. Одним із центральних елементів такої політики є створення та ведення Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів. Цей інструмент має на меті забезпечити превентивний захист осіб, схильних до ігрової залежності, шляхом обмеження їх участі в азартних іграх [4].

Реєстр осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів, функціонує на основі кількох механізмів. Особа може подати заяву на внесення до реєстру самостійно, якщо усвідомлює свою залежність та хоче захистити себе від участі в азартних іграх. Крім того, таке обмеження може бути ініційоване членами сім'ї першого ступеня споріднення або законними представниками шляхом подання заяви до КРАЛІ. У деяких випадках внесення особи до реєстру відбувається за рішенням суду, наприклад, якщо встановлено, що участь у грі завдає шкоди матеріальному стану особи чи її родини. Станом на липень 2022 року до реєстру було включено 271 особу, що свідчить про певну активність у застосуванні цього інструменту.

Однак ефективність Реєстру як інструменту боротьби з лудоманією викликає сумніви через низку недоліків. По-перше, громадяни недостатньо поінформовані про можливість внесення себе чи близьких до реєстру, що значно обмежує його превентивну функцію. По-друге, механізми моніторингу і виконання обмежень залишаються слабкими, особливо щодо нелегальних гральних закладів, які ігнорують вимоги законодавства. По-третє, доступ до реєстру обмежується лише легальними операторами, що унеможливорює повноцінний захист громадян від діяльності нелегальних онлайн-платформ.

Однією з серйозних проблем, яка набуває значення в умовах воєнного стану, є лудоманія серед військовослужбовців. Постійне перебування у стресових ситуаціях, висока емоційна напруга та відсутність належного психологічного супроводу сприяють формуванню патологічної залежності від азартних ігор серед військових. Для багатьох телефон стає доступним засобом розваги, а онлайн-гемблінг здається швидким і простим способом отримати емоційне розвантаження. Проте це створює небезпеку розвитку ігрової залежності, яка ускладнює фінансове становище військових та їхніх родин, знижує боєздатність і підриває моральний стан.

Ця проблема отримала широке висвітлення після заяв військовослужбовця та активіста Павла Петриченка, який став автором петиції із закликом заборонити доступ до азартних ігор для військових на

час воєнного стану. Його ініціатива швидко набрала необхідну кількість підписів, привернувши увагу керівництва країни до цього питання. Президент України Володимир Зеленський доручив Раді національної безпеки і оборони (РНБО) розробити механізми обмеження доступу військовослужбовців до азартних ігор, зокрема онлайн-казино.

У квітні 2024 року рішенням РНБО було ухвалено низку заходів, спрямованих на боротьбу з лудоманією серед військових. Зокрема, визначено, що Кабінет Міністрів має розробити порядок обмеження доступу військових до азартних ігор, встановити ліміти витрат і часу на гру, а також заборонити створення кількох акаунтів для одного гравця. Міністерству охорони здоров'я доручено у тримісячний термін ухвалити клінічний протокол лікування лудоманії, а Міністерству соціальної політики – розробити механізм соціально-психологічної реабілітації осіб із ігровою залежністю [5].

Реалізація цих рішень покладена на головнокомандувача Збройних Сил України та керівників інших військових формувань. Важливими аспектами політики стали інформаційно-роз'яснювальні кампанії щодо небезпеки азартних ігор та впровадження санкцій для операторів, які не дотримуються встановлених норм. Проте реалізація цих заходів потребує постійного моніторингу та вдосконалення, щоб ефективно мінімізувати негативний вплив лудоманії на військових і забезпечити належний рівень їхньої боєздатності та психологічного стану.

Усі зазначені проблеми, пов'язані з лудоманією, потребують вироблення комплексної державної програми, яка дозволить ефективно протидіяти ігровій залежності серед громадян, зокрема військовослужбовців. Такою програмою може бути комплексна Державна програма під назвою «Протидія лудоманії в умовах воєнного стану». Вона буде спрямована на боротьбу з ігровою залежністю серед громадян, особливо військовослужбовців, з метою мінімізації її соціальних, економічних та психологічних наслідків. Програма має стати основою для впровадження системного підходу до профілактики, регулювання та лікування лудоманії, забезпечення відповідальної гри та ефективного контролю діяльності операторів азартних ігор.

У програмі повинно бути передбачено низку конкретних заходів. Зокрема, це:

- створення ефективного механізму запобігання розвитку ігрової залежності через освітні та просвітницькі кампанії;
- регулювання діяльності операторів азартних ігор із жорсткими лімітами витрат, часу гри та контролем за дотриманням правових норм;
- розробка клінічного протоколу лікування лудоманії, а також реабілітаційних програм для осіб, які вже страждають від цього розладу;
- впровадження спеціальних заходів підтримки військовослужбовців для попередження ігрової залежності та надання допомоги тим, хто потребує реабілітації;
- посилення контролю за рекламою азартних ігор із заборонаю на використання символіки державних установ і пропаганди серед молоді.

Програма має охоплювати декілька ключових напрямів: по-перше, запобігання лудоманії, який передбачає проведення інформаційно-просвітницьких кампаній, розробка освітніх програм, спрямованих на формування фінансової грамотності та відповідального ставлення до азартних ігор; по-друге, регулювання діяльності операторів азартних ігор, що направлений на моніторинг онлайн-платформ, встановлення лімітів витрат і часу гри, забезпечення автоматизованої перевірки осіб, внесених до Реєстру обмеженого доступу до азартних ігор; по-третє, лікування та реабілітація осіб із лудоманією, що проявляється у вигляді створення спеціалізованих центрів допомоги, інтеграція програм лікування до системи охорони здоров'я, забезпечення доступу до психологічної підтримки; по-четверте, підтримка військовослужбовців, цей напрямок повинен бути направлений на заборону доступу військових до азартних ігор під час воєнного стану, впровадження альтернативних заходів зняття стресу, надання психологічної підтримки; по-п'яте, посилення відповідальності операторів азартних ігор. Цей напрямок націлений на забезпечення відповідальної гри через встановлення прозорих правил діяльності, контроль за рекламою та впровадження санкцій за порушення законодавства.

Така програма стане ефективним інструментом боротьби з лудоманією, сприятиме зменшенню рівня залежності серед громадян, забезпечить їх соціальну та психологічну стабільність, а також посилить контроль у сфері азартних ігор.

На сьогодні законодавство України передбачає можливість для членів сім'ї або законних представників звертатися до суду з метою обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів або участі в азартних іграх. Згідно з нормами цивільного процесуального законодавства, таке обмеження може бути накладене на строк від шести місяців до трьох років. Для подання відповідної заяви необхідно надати обґрунтовані докази негативних наслідків участі в азартних іграх, зокрема наявність значних боргових зобов'язань чи несплату аліментів. Проте судова практика з цього питання залишається обмеженою, що вказує на недостатню поінформованість громадян про цей механізм захисту.

Запобігання лудоманії базується на принципах відповідальної гри, які мають дотримуватися як оператори азартних ігор, так і гравці. Основні правила відповідальної гри включають встановлення лімітів на фінансові витрати та час участі в іграх, а також обов'язкове інформування клієнтів про ризики залежності. Особлива увага приділяється контролю за рекламою азартних ігор, яка повинна містити

попередження про можливість виникнення лудоманії. Водночас реалізація цих програм в Україні залишається недостатньою, що потребує значного посилення як з боку державних органів, так і самих операторів гемблінгу.

Ефективна боротьба з лудоманією потребує комплексного підходу, що охоплює вдосконалення законодавчої бази, розширення просвітницької діяльності та посилення контролю за діяльністю гральних закладів. Окрім цього, важливим завданням є розробка спеціалізованих реабілітаційних програм для осіб, які страждають від ігрової залежності, та забезпечення доступу до таких програм. Співпраця державних органів із громадськими організаціями та бізнесом є важливою складовою, яка дозволить підвищити рівень відповідальної гри та мінімізувати ризики, пов'язані з азартними іграми.

Висновки. У сучасних умовах лудоманія становить серйозну загрозу для соціальної стабільності та психічного здоров'я населення, зокрема у зв'язку зі зростанням популярності онлайн-гемблінгу. Протидія цьому явищу потребує комплексного підходу, що поєднує вдосконалення законодавства, просвітницьку діяльність, ефективний контроль за діяльністю гральних закладів та впровадження реабілітаційних програм. Особливої уваги вимагають заходи щодо захисту вразливих груп населення, таких як військовослужбовці та молодь.

Реалізація таких заходів можлива лише за умови тісної співпраці державних органів, бізнесу та громадянського суспільства. Створення системи відповідальної гри, забезпечення доступу до допомоги залежним особам, а також посилення контролю за дотриманням правових норм дозволить ефективно боротися з лудоманією та мінімізувати її негативні наслідки для українського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14 липня 2020 року № 768-ІХ. Відомості Верховної Ради України. 2020. № 34. Ст. 259.
2. Полуніна Д. Мільярди надходження та соціальна відповідальність: що гральний бізнес дав державі у 2021 році та що від нього чекати 2022-го? The Page. 2022. 21 січня. URL: <https://thepage.ua/ua/business/dohodi-do-byudzhetu-ta-pidsumki-gralnogo-rinku-v-ukrayini-2021-rik-i-sho-chekati-vid-gemblingu-v-2022>
3. Рудий І. Регулятор очікує 1,2 мільярда надходжень від ліцензій для грального бізнесу. *Економічна правда*. 2022. 18 листопада. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/11/18/693989/>
4. Набрали чинності зміни до Порядку формування і ведення Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх: інформаційне повідомлення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 26 квітня 2024 року. Офіційний сайт КРАІЛ. URL: <https://www.gc.gov.ua/ua/Informatsiini-povidomlennia/35234.html>
5. Зеленський заборонив доступ військовим до азартних ігор. Як це має вирішити проблему в ЗСУ URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cglx2yr8y7jo>

REFERENCES:

1. Pro derzhavne rehuliuivannia diialnosti shchodo orhanizatsii ta provedennia azartnykh ihor. (2020, July 14). [On state regulation of activities related to the organization and conduct of gambling]. *Zakon Ukrainy №768-IX. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. №34. 259.* [in Ukrainian].
2. Polunina, D. (2022). Miliardni nadkhodzhennia ta sotsialna vidpovidalnist: shcho hralnyi biznes dav derzhavi u 2021 rotsi ta shcho vid noho chekaty 2022-ho? [Billions in revenue and social responsibility: what did the gambling business give to the state in 2021 and what to expect from it in 2022?]. *The Page*. Retrieved from: <https://thepage.ua/ua/business/dohodi-do-byudzhetu-ta-pidsumki-gralnogo-rinku-v-ukrayini-2021-rik-i-sho-chekati-vid-gemblingu-v-2022> [in Ukrainian].
3. Rudyi, I. (2022, November 18). Rehuliator ochikuie 1,2 miliarda nadkhodzen vid litsenzii dlia hralnogo biznesu. [The regulator expects 1.2 billion in revenue from gambling licenses]. *Ekonomichna pravda*. Retrieved from: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/11/18/693989/> [in Ukrainian].
4. Nabraly chynnosti zminy do Poriadku formuvannia i vedennia Reiestru osib, yakym obmezhenno dostup do hralnykh zakladiv ta/abo uchast v azartnykh ihrakh. (2024, April 26). [Amendments to the Procedure for Forming and Maintaining the Register of Persons with Restricted Access to Gambling Establishments and/or Participation in Gambling have come into force]. *Informatsiine povidomlennia Komisii z rehuliuivannia azartnykh ihor ta loterei Ofitsiyni sait KRAIL*. Retrieved from: <https://www.gc.gov.ua/ua/Informatsiini-povidomlennia/35234.html> [in Ukrainian].
5. Zelenskyi zaboronyv dostup viiskovym do azartnykh ihor. Yak tse maie vyrishyty problemu v ZSU. (2024, April 20). [Zelensky has banned military personnel from gambling. How this should solve the problem in the Armed Forces of Ukraine]. Retrieved from: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cglx2yr8y7jo> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 17.11.2024